

Relevantie, samenwerking en impact

AI en data inzetten waar ze écht waarde toevoegen

In plaats van schaal, hype en afhankelijkheid van big tech, kiest Nederland voor relevantie, samenwerking en impact. Daarom richten we ons met de Actieagenda AI/Data op het bouwen van een eigen AI- en data-industrie, gespecialiseerd in sectorspecifieke foundation-modellen en federatieve datadeling volgens Europese normen en waarden. Daarmee maken we aantoonbaar verschil, stelt Stephanie Ottenheim, Lead Actieagenda AI/Data bij Digital Holland.

AI-MODELLEN VAN TECHREUZEN ALS OPENAI EN XAI VERDRINGEN ELKAAR IN EEN WEDLOOP OM grote, snellere en spectaculairdere systemen. Daar zit ook een ongemakkelijke kant aan: energieslurpende datacenters, modellen getraind op ondoorzichtige en soms ongeautoriseerd verzamelde datasets, hallucinaties die overtuigend klinken maar feitelijk onjuist zijn, en een digitale informatiestroom waarin feit en fictie steeds moeilijker te onderscheiden zijn.

Dit is niet de toekomst die Nederland voor ogen heeft. Daarom zetten we nadrukkelijk in op technologie die aansluit bij waar we sterk in zijn, aantoonbaar maatschappelijke waarde creëert, het verdienvermogen van Nederland versterkt én de zorgen over soevereiniteit en autonomie vermindert. Kortom: AI en data die Nederland een stukje beter maken.

De actieagenda AI/Data is opgesteld met, voor en door het veld, onder coördinatie van Digital Holland, in nauwe aanspraak met relevante partijen zoals

het Ministerie van Economische Zaken, Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROMs), TNO, AIC4NL, CoE DSC en een heleboel bedrijven uit de AI- en databranche.

Focus op kansrijke sectoren

Met de Actieagenda AI/Data zetten we als Nederland in op gerichte toepassing van AI en data. Hierbij is gekozen voor de sectoren Gezondheid & Zorg, Energie, Voedselproductie, Mobiliteit, Veiligheid & Defensie en de Technologische Industrie. Deze sectoren staan voor grote maatschappelijke uitdagingen waarbij technologische innovatie een essentiële rol kan spelen bij het vinden van oplossingen. Denk aan betere en snellere kankerdetectie, het versnellen van de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en aan ondersteuning van de eiwittransitie, zodat de voedselproductie duurzamer en efficiënter verloopt. Of aan precisie-landbouw, waarbij boeren bestrijdingsmiddelen slimmer en gericht inzetten, met minder schade voor bodem, biodiversiteit en gezondheid.

Investeren in alternatief

De Actieagenda AI/Data beschrijft innovatieprogramma's om de kansen van AI en data beter te benutten en om alternatieven te ontwikkelen voor het aanbod van niet-Europese spelers. Daarbij zetten we in op ontwikkeling van modellen die specifieke kennis van de sectoren kapitaliseren. En op ontwikkeling van een federatief model van datadelen, waardoor het delen van data veiliger en makkelijker kan. Door deze activiteiten zelf te ontwikkelen, ontstaat een eigen krachtige en onderscheidende AI- en data-industrie, die onze economie versterkt en onze autonomie en soevereiniteit vergroot. Om daartoe te komen zijn interventies nodig op drie samenhangende lagen:

Versterk de eigen AI- en data-infrastructuur

Goed werkende AI-systemen beginnen met goede data. In de verschillende sectoren zijn veel data en kennis aanwezig. Om deze te kapitaliseren moeten we die toegankelijk maken. Niet alleen in deze

Beeld: Shutterstock

sectoren, maar ook over de sectoren heen. Nederland heeft veel kennis over hoe we dit makkelijk, veilig en energiezuinig kunnen doen. De actieagenda zet erop in deze kennis om te zetten in technologie en gedeelde afspraken en werkwijzen. Daarnaast bouwen we aan eigen data-, cloud- en HPC-capaciteiten waarmee we de afhankelijkheid van buitenlandse platforms verminderen. Dit vraagt om investeringen in de harde en zachte infrastructuur, van computerfaciliteiten, interoperabele cloudoplossingen, datastandaarden tot human capital.

Bouw een Nederlandse AI- & data-industrie

Naast het organiseren van een goede infrastructuur investeren we in eigen Nederlandse en Europese sectorspecifieke foundation-modellen en eigen dataoplossingen. Zo werken we aan nieuwe bedrijvigheid en maken we onze unieke kennis beschikbaar voor eigen

gebruik en export. Denk aan een model dat het volledige energienetwerk begrijpt en optimaliseert of een model dat alle kennis rondom duurzame voedselvoorziening bundelt.

Transitie in sectoren

Grootschalige inzet van AI en data vergroot uiteindelijk de innovatie en concurrentiekracht van organisaties. Binnen sectoren zijn vaak veel verschillende spelers actief die individueel niet in staat zijn de benodigde investeringen te doen om deze innovaties te bewerkstelligen. Daarom werken we met sectoren gezamenlijk aan praktijktoepassingen, proof of concepts en business modellen.

Vier innovatieprogramma's

De Actieagenda AI/Data begint met vier innovatieprogramma's, die de eerdergenoemde drie lagen verbinden. Drie van de programma's focussen op nóg

beter doen wat we nu al doen:

- GPTNL - dat zich richt op de ontwikkeling van een Europees taalmodel dat commercieel levensvatbaar is;
- Sectorspecifieke foundation-modellen;
- Data en cloud, gericht op een gemeenschappelijke data-infrastructuur in Nederland, inclusief een onderliggende cloud-infrastructuur die autonomie en soevereiniteit borgt.

De actieagenda is bedoeld voor de komende tien jaar en technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Daarom is het zaak ontwikkelingen binnen emerging technologies, zoals neuromorphic computing, nauwlettend in de gaten te houden. Door hier in een vroeg stadium en op een slimme manier gebruik van te maken, kan Nederland zich positioneren als proeftuin voor verantwoorde, toegepaste AI. Daarom richt programma vier zich op de *future of compute*, waarmee we een sprong willen maken naar een nieuw paradigma: neuromorphic computing, een technologie waarmee gebruik van AI en data een stuk efficiënter en duurzamer wordt.

Uitvoering is urgent

Uitvoering van deze actieagenda is urgent. Partijen buiten Europa ontwikkelen zich buitengewoon snel. Er is nu nog een kans om een alternatief te ontwikkelen dat Europa's soevereiniteit en autonomie verzekert en dat Nederland nieuwe marktkansen biedt. Met een eigen AI- en data-industrie die door gebruik van FairTech-principes en federatieve oplossingen een onderscheidende positie in de markt verovert.

Stephanie Ottenheim is Lead Actieagenda AI/Data bij Digital Holland.